

Република Србија
РАЗВОЈНА АГЕНЦИЈА СРБИЈЕ

**ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА ЗА
ПРОМОЦИЈУ ИЗВОЗА У 2020. ГОДИНИ
СА УПУТСТВОМ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ**

САДРЖАЈ

1	ПОЈМОВИ И СКРАЋЕНИЦЕ	4
1.1	ПОЈМОВИ	4
1.2	СКРАЋЕНИЦЕ	4
2	УВОД	5
2.1	АНАЛИЗА ИЗВОЗНИХ ПЕРФОРМАНСИ ДРВНЕ И ИНДУСТРИЈЕ НАМЕШТАЈА	5
2.2	АНАЛИЗА ИЗВОЗНИХ ПЕРФОРМАНСИ ПРЕХРАМБЕНЕ ИНДУСТРИЈЕ	10
3	ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРОГРАМУ	14
3.1	ПРАВНИ ОКВИР	14
3.2	ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА	14
3.2.1	Општи циљ	14
3.2.2	Специфични циљеви и очекивани резултати	15
3.2.3	Индикатори Програма	15
3.3	ЛОГИЧКИ ОКВИР	15
3.4	АКТИВНОСТИ ПРЕДВИЂЕНЕ ПРОГРАМОМ	17
3.5	ТРАЈАЊЕ ЈАВНОГ ПОЗИВА	17
3.6	РАСПОЛОЖИВА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА	17
4	УСЛОВИ ПРОГРАМА	18
4.1	УСЛОВИ ЗА ПОДНОСИОЦЕ ПРИЈАВА	18
4.1.1	Општи услови:	18
4.1.2	Посебни услови:	18
4.2	НАМЕНА БЕСПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА	19
4.2.1	Смернице за ангажовање консултанта	21
5	ПОСТУПАК СПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА	21
5.1	НАЧИН ПРИЈАВЉИВАЊА	23
5.1.1.	Обавезна документација	23
5.1.2	Додатна документација која није обавезна	24
5.2	КРИТЕРИЈУМИ, ОЦЕНА И СЕЛЕКЦИЈА ПРИЈАВА	24
5.2.1	Провера формалне исправности поднетих пријава	24
5.2.2	Критеријуми за оцењивање допуштених пријава	24
5.2.3	Селекција пријава	31
5.2.4	Дијагностика извозних способности	31
5.2.5	Закључивање уговора о додели бесповратних средстава и средство обезбеђења	32

5.3	НАЧИН ИСПЛАТЕ	32
5.3.1	Доказивање завршених активности	32
5.4	ВРЕМЕНСКИ ОКВИР ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА	33
5.5	ОБАВЕЗЕ УЧЕСНИКА И КОРИСНИКА ПРЕМА АГЕНЦИЈИ	34
5.6	РЕАЛИЗАЦИЈА УГОВОРА	35
5.7	ОДУСТАЈАЊЕ	35
6	ПРЕГЛЕД ДОКУМЕНАТА КОЈИ ЧИНЕ САСТАВНИ ДЕО ОВОГ Програма	36

1 ПОЈМОВИ И СКРАЋЕНИЦЕ

1.1 ПОЈМОВИ

Пријава	Скуп свих образаца и докумената дефинисаних Јавним позивом и овим Програмом која се подносе ради пријаве на Програм.
Подносилац пријаве	Привредно друштво које се пријавило на Јавни позив.
Учесник	Подносилац пријаве који је изабран од стране Агенције на основу критеријума за рангирање и који учествује у поступку дијагностике извозних способности.
Корисник	Учесник коме су додељена бесповратна средства, односно са којим је Агенција закључила уговор у складу са Програмом.
Дијагностика извозних способности	Процес евалуације Учесника којим се утврђују приоритетне мере интервенција.
План интервенција	Образац Агенције који попуњава Подносилац пријаве и садржи активности за које аплицира, износе трошкова и временски оквир за реализацију.
Циљано тржиште	Држава или скуп држава које су међусобним трговинским споразумом креирале зону слободне трговине (ЦЕФТА, ЕФТА, НАФТА, ЕАЕУ,...), а које је Подносилац пријаве селектовао за пласман својих производа и групе производа.
Верификација реализације Плана интервенција	Поступак утврђивања да су подржане активности предвиђене Планом интервенција реализоване.
Оправдани трошкови	Оправдани трошкови су трошкови пројектних активности без урачунатог ПДВ, за које се одобравају бесповратна средства.
Портал Агенције	Интернет страница Агенције на којој се врши пријављивање и прилаже тражена документација.

1.2 СКРАЋЕНИЦЕ

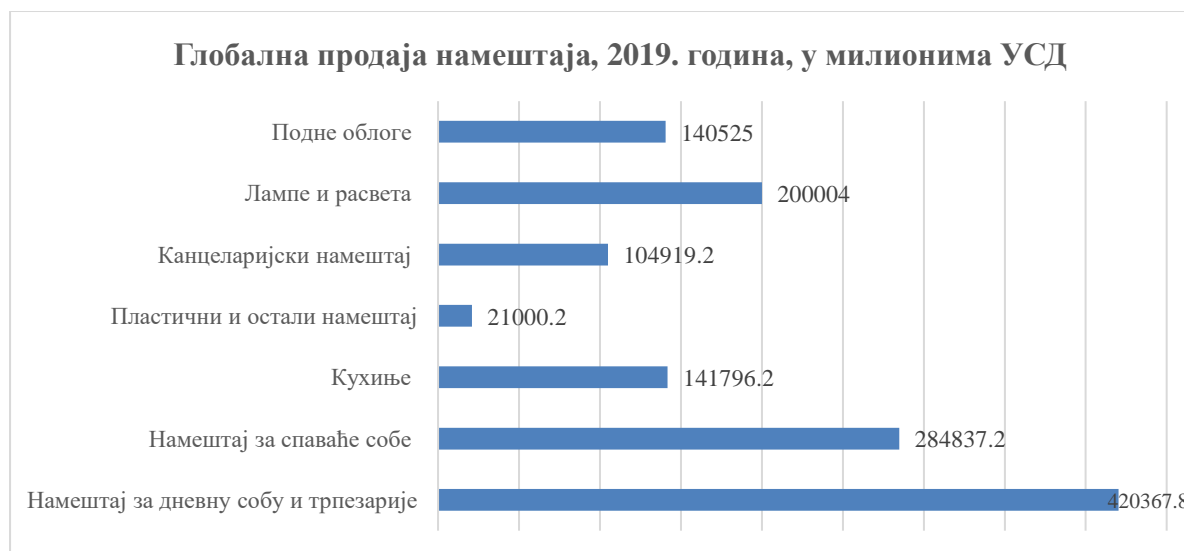
Програм подршке привредним друштвима за промоцију извоза	Програм
Јавни позив за учешће у Програму подршке привредним друштвима за промоцију извоза	Јавни позив
Развојна агенција Србије	Агенција
Акредитационо тело Србије	АТС
Агенција за привредне регистре	АПР
Централни регистар обавезног социјалног осигурања	ЦРОСО
Стране директне инвестиције	СДИ
Мала и средња предузећа	МСП

2 УВОД

2.1 АНАЛИЗА ИЗВОЗНИХ ПЕРФОРМАНСИ ДРВНЕ И ИНДУСТРИЈЕ НАМЕШТАЈА

Потражња за намештајем и другим производима од масивног дрвета је у сталном порасту на европском и глобалном тржишту. Глобални раст потрошње дрвета и производа од дрвета ће се наставити и у наредних петнаест година. То потврђују и прогнозе светски релевантне институције- Одбора за шумарство и дрвну индустрију при Уједињеним нацијама (COFFI, UNECE), према којима ће, у региону Северне хемисфере, потрошња дрвета за енергију и производњу свих типова производа од дрвета у 2030. години бити већа за преко $\frac{1}{4}$ у односу на ниво из 2010. године.

Глобална продаја намештаја је у 2019. години достигла вредност од 1.315 милијарди УСД и била је за 4,23% већа у односу на 2018. годину¹.

У 2020. години очекује се благи пад вредности глобалног тржишта намештаја од око 2%, с тим да ће, по проценама, највећи пад претрпети категорија пластичног и осталог намештаја (3,64%), док ће канцеларијски намештај имати најмањи пад од 1,25%².

Намештај (дрвени и од других материјала) произведен у ЕУ чини око 25% светске производње намештаја и 2-4% од вредности производње у производном сектору ЕУ. У сектору производње намештаја ЕУ запослено је око 1,1 милион радника. Водеће земље по производњи намештаја су Италија и Немачка.

Индустрија намештаја у свету се драматично променила у последњих неколико деценија, а промене се дешавају и даље. Постоје јасне предности у производњи

¹ www.statista.com, 2020. година

² www.statista.com, 2020. година

намештаја у земљама са ниским трошковима, али разлика у цени коштања постаје мање значајна у односу на производне технологије.

Наставак аутоматизације производње, боље управљање залихама и обртним капиталом, смањење броја логистичких ланаца и потпуно прилагођавање према потребама потрошача су неки од начина на које компаније у овој индустрији могу да одрже своју конкурентност.³

Најзначајније тржиште за домаће производе дрвне и индустрије намештаја је ЕУ. Не само да ЕУ привлачи 38,8% укупног глобалног увоза намештаја у 2019. години, у износу од 95 милијарди долара⁴, већ и апсорбује највећи део домаће индустрије производа од дрвета и индустрије намештаја, са преко 70% укупног удела у извозу Републике Србије у протекле три године.⁵

Вредност извоза у хиљадама долара	2017. година			2018. година			2019. година		
	Укупно	ЕУ	Удео извоза у ЕУ	Укупно	ЕУ	Удео извоза у ЕУ	Укупно	ЕУ	Удео извоза у ЕУ
24 - Плута и дрво	120764	64862	0.54	150332	79736	0.53	134639	69976	0.52
63 - Производи од плуте и дрвета (осим намештаја)	166525	92539	0.56	189657	99036	0.52	172159	108632	0.63
82 - Намештај и делови, постељина, матраци, јастуци	483625	400107	0.83	563302	463337	0.82	644288	492267	0.76
	770913	557507	0.72	903291	642109	0.71	951087	670874	0.71

Од укупног извоза дрвопрерађивачке индустрије у ЕУ, највећи и највреднији део спада у извоз намештаја, док су други производи ове индустрије траженији на осталим тржиштима. Такође, у континуитету расте и вредност физичког обима извоза, те је вредност производа дрвопрерађивачке индустрије порасла у просеку за 16,99% у 2019. години, у односу на 2017. годину- са 1,09 УСД/кг у 2017. години на 1,28 УСД/кг у 2019. години⁶.

³ Стратешки оквир са акционим планом за дрвну и индустрију намештаја у Србији, 2017. година

⁴ www.trademap.org, 2020. година

⁵ Републички завод за статистику 2020. година

⁶ www.trademap.org, 2020. година

	Вредност извоза УСД/кг- 2017	Вредност извоза УСД/кг- 2018	Вредност извоза УСД/кг- 2019
24 - Плућа и дрво	0.35	0.36	0.37
63 - Производи од плуте и дрвета (осим намештаја)	0.66	0.80	0.73
82 - Намештај и делови, постељина, мадраци, јастуци	4.57	4.65	4.51
	1.09	1.17	1.28

Узрок овом повећању није увећана вредност самих производа већ удела намештаја у укупном извозу дрвопрерађивачке индустрије. Највећи увозник намештаја у ЕУ у 2019. години је била Немачка са 20,9 милијарди УСД увоза (22,06% укупног увоза ЕУ), следе Велика Британија са 11,8 милијарди УСД, Француска са 11,7 милијарди УСД, Холандија са 7,5 милијарди УСД и Шпанија са 4,6 милијарди УСД увоза намештаја.

Укупан број запослених радника у индустрији намештаја и производа од дрвета у Републици Србији крајем 2019. године је био 36.068, што чини повећање од 27,41% у односу на 2015. годину и са просечном годишњом стопом раста од 6,26%. у претходних 5 година⁷.

По броју запослених радника индустрија намештаја и производа од дрвета заузима треће место у прерађивачкој индустрији Републике Србије, одмах иза производње прехранбених производа и производње металних производа. Близу 8% радника у прерађивачкој индустрији Републике Србије запослено је у индустрији намештаја и производа од дрвета. Такође, расте и удео броја запослених у дрвопрерађивачкој индустрији у односу на укупан број запослених у Републици Србији, па се може

⁷ Републички завод за статистику, 2020. година

закључити да раст сектора поспешује и извозне перформансе домаће привреде и позитивно утиче на смањење незапослености.

	2015. година	2016. година	2017. година	2018. година	2019. година
Запослени у индустрији прераде дрвета и производње намештаја	28,308	29,832	32.490	34.512	36.068
Удео у броју стално запослених у РС	1,49%	1,55%	1,64%	1,68%	1,72%
Удео у броју запослених у прерађивачкој индустрији	7,44%	7,57%	7,78%	7,76%	7,85%

Даљи развој перформанси сектора у великој мери ће бити условљен извозним перформансама, јер је тешко очекивати значајан раст на домаћем тржишту. Да би се то остварило, неопходно је остварити напредак у две кључне компоненте:

- 1) Повећање извозне конкурентности и
- 2) Унапређење извозног маркетинга

Домаћа дрвопрерађивачка индустрија је тренутно у релативно незавидном положају у односу на конкуренцију на упоредивим тржиштима. На пример, када се гледа тржиште СР Немачке и пореде перформансе Републике Србије и Републике Пољске, долази се до закључка да су производи пољске дрвопрерађивачке индустрије јефтинији у увозу од српских по јединици мере.

	Вредност извоза у Немачку из Пољске по кг		Вредност извоза у Немачку из РС по кг	
Столице и фотеље и сл.	УСД	2,44	УСД	3,26
Намештај и сл.	УСД	4,17	УСД	11,51
Душеци и сл.	УСД	4,60	УСД	4,85

Наиме, у све три производне групе производи из Републике Пољске су по јединици мере значајно јефтинији од конкурентних из Републике Србије, што може да сугерише слабији квалитет или већу ценовну флексибилности пољских производа услед боље продуктивности.

	Број запослених у индустрији намештаја у 2018. години	Извоз намештаја у 2018. години (УСД)	Извоз по запосленом у 2018. години (УСД)
РС	19.204	562.927.000	29.313,01
Пољска	198.500	13.145.884.000	66.226,12

Имајући у виду да је продуктивност радника у индустрији намештаја у 2018. години, мерена извозним перформансама, била више него двоструко већа у Републици Пољској него у Републици Србији⁸, евидентно је да већа продуктивности има значајну улогу у далеко већем уделу извозних производа пољске индустрије у односу на домаћу. Такође, Република Пољска у овом тренутку држи много већи удео укупног увоза намештаја у СР Немачку у односу на Републику Србију. Наиме, укупан извоз намештаја у СР Немачку у 2019. години био је 39,8 милиона УСД из Републике Србије, док је Република Пољска успела да пласира више од 4 милијарде УСД у истом сегменту. Другим речима, Република Србија тренутно остварује 0,97% од укупног извоза Републике Пољске у СР Немачку.

	Вредност увоза Немачке из Пољске у 2019. години (000 УСД)	Вредност увоза Немачке из РС у 2019. години (000 УСД)
Столице и фотеље и сл.	1.962.683	19.946
Намештај и сл.	1.649.812	16.853
Душеци и сл.	483.787	3.087
Укупно намештај	4.096.282	39.886

Према анализи приоритетних сектора за потребе Министарства привреде из 2015. године, оцена нивоа технолошке опремљености у сектору дрвне и индустрије намештаја креће се од изузетно ниске до веома високе. У сектору преовлађују микро, мала и средња предузећа, а њихове могућности за инвестирање у набавку савремене високопродуктивне технологије су веома скромне. С друге стране, велика предузећа углавном поседују релативно савремену технологију која им омогућава достизање вишег нива конкурентности на домаћем и иностраним тржиштима.

Према истој анализи, и поред релативно високе вредности инвестиција, стање у погледу набавке нове технологије је незадовољавајуће. Наиме, у структури набавке машина и опреме у посматраном периоду преовлађују половне машине и уређаји који су за потребе предузећа увезени из иностранства. Приликом набавке такве опреме не обраћа се пажња на ниво продуктивности који на таквој технологији може да се постигне.

Имајући у виду све претходно наведено, утемељење за реализацију овог програма у сектору дрвне и индустрије намештаја лежи у:

- 1) **Важности овог сектора за прерађивачку индустрију и економски развој;**
- 2) **Релативно ниском нивоу извозне конкурентности у односу на конкурентске земље на циљаним тржиштима;**
- 3) **Ниском нивоу познавања производа домаће индустрије на циљаним тржиштима (мали удели у увозу на циљана тржишта);**

⁸ www.trademap.org, www.statista.com, Републички завод за статистику, 2020. година

- 4) Капацитету суседних тржишта за већу апсорпцију домаћих производа дрвне и индустрије намештаја, а након имплементације унапређења у кључним областима.

2.2 АНАЛИЗА ИЗВОЗНИХ ПЕРФОРМАНСИ ПРЕХРАМБЕНЕ ИНДУСТРИЈЕ

Прехрамбена индустрија је привредна грана са дугом традицијом и великим значајем за целокупну привреду Републике Србије коју карактерише постојање релативно великог броја предузећа, постојање великих предузећа, значајна запосленост и позитивни резултати у спољно-трговинској размени.

Прехрамбена индустрија учествује у стварању БДП наше земље са око 3%, а заједно са пољопривредном производњом овај сектор учествује у формирању БДП са 9% у 2019. години. У укупној прерађивачкој индустрији прехрамбена индустрија учествује са скоро 22%, али је њено учешће у паду и то са 25% колико је било 2015. године, до 23,4% у 2018. години. Учешће прехрамбене индустрије и пољопривреде у БДП је такође у сталном паду⁹.

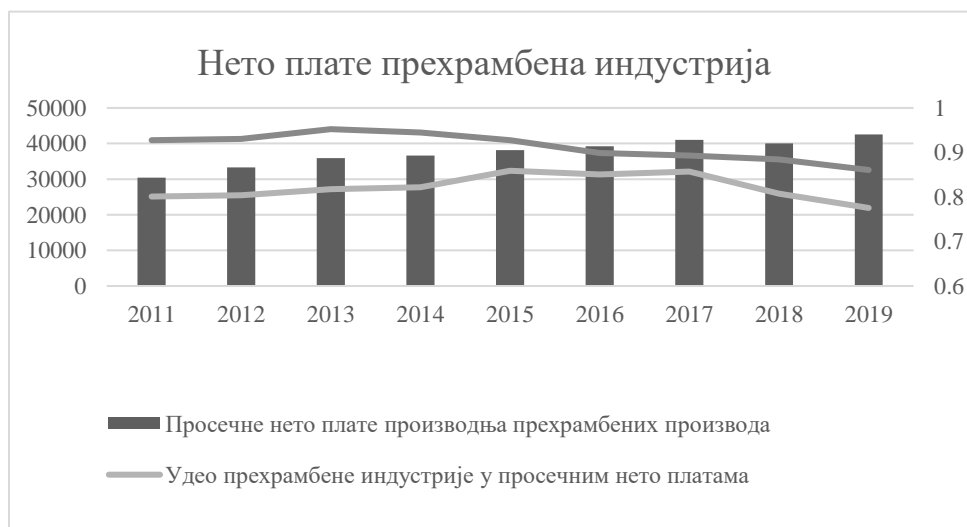
Сектор прехрамбене индустрије је радно интензиван и запошљава преко 85.000 радника у више од 4000 привредних субјеката. Иако је у претходном периоду забележено номинално повећање броја радних места, евидентно је да прехрамбена

⁹ Републички завод за статистику, 2020. година

индустрија не прати тренд раста укупне прерађивачке индустрије у погледу броја запослених. Наиме, удео броја запослених прехранбене индустрије у укупној прерађивачкој индустрији пао је са 24,28% у 2015. години на 21,43% у 2019. години. Тренд релативног пада броја запослених у прерађивачкој индустрији је присутан још од 2011. године, са изузетком 2015. године.

Зараде у овом сектору имају сличне трендове као и код броја запослених. Наиме, иако је у периоду од 2011. до 2019. године виљив тренд раста нето зарада, тај тренд раста је мањи од раста просечних зарада у Републици Србији и још мањи од просека раста зарада по годинама у прерађивачкој индустрији.

Према анализи приоритетних сектора из 2017. године рађеној у оквиру пројекта „Конкурентност и запошљавање”, индикатори успешности пословања показују да

изузетне перформансе углавном постижу велика предузећа, као и предузећа која су настала кроз СДИ, а која представљају око 5% укупног броја предузећа из прехранбене индустрије.

Основни разлог за овакво стање лежи у чињеници да је просечно МСП у прехранбеној индустрији „мала породична фирма”, која има три запослена радника, остварује мање од 100.000 ЕУР прихода годишње и профит од 1.500 ЕУР. Највећи број ових предузећа је концентрисан на локално тржиште (пекаре, месаре, млекаре и сл.). У таквој ситуацији предузећа немају развојне планове, немају довољно капацитета за економију обима, нити имају капацитета да диверзификују производњу, а запостављено је и увођење нових линија и производа. Ова предузећа по правилу набављају сировину лошијег квалитета што резултира великим осцилацијама у квалитету производа. Додатно, проблеми настају и због непостојања стандарда и недовољне контроле постојећих стандарда у производњи. Недовољна предвидивост у пословању ових предузећа условљена је непостојањем дугорочних уговорних односа са произвођачима сировина и лошом преговарачком позицијом са великим супермаркетима и главним дистрибутерима. Поред тога, савремени трендови указују да велики произвођачи и супермаркети радије заокружују сопствену производњу него што успостављају сарадњу са локалним произвођачима.

Прехранбени производи представљају важан извозни производ Републике Србије с обзиром на то да вредност спољнотрговинске размене овим производима од 2013. године прелази две милијарде ЕУР. Међутим, скоро 90% спољно-трговинског суфицита су оствариле прерада и конзервисање воћа, производња масти и уља и млинско-пекарски производи, што наводи на закључак да је потребно проширење палете производа и повећање вредности извоза других привредних грана¹⁰.

Република Србија извози преко 100 различитих врста производа, а најважнији појединачни извозни производи из Републике Србије су замрзнута малина, шећер, јестиво уље од сунцокрета, пиво и безалкохолна пића. Структура извоза Републике Србије се значајно разликује од ЕУ у којој доминира извоз производа додате вредности попут: алкохолних пића, вина, готове хране, свињског меса итд.

Извозна структура Републике Србије заснована на извозу сировина и полупроизвода чини извоз врло осетљивим на временске услове и остварене приносе у примарној пољопривредној производњи. Услед овога се могу јавити значајне варијације у оствареним вредностима извоза појединих производа, али и укупној вредности оствареног извоза у појединим годинама.

Када се извоз прехранбених производа Републике Србије упореди са Републиком Мађарском, добијају следећи подаци. Наиме, иако Република Мађарска има 28,4%

¹⁰ Стратешки оквир са акционим планом за дрвну и индустрију намештаја у Србији, 2017. година

више обрадивог земљишта од Републике Србије, извоз прехранбених производа (укључујући примарне и прерађене производе) је око три пута већи од домаћег¹¹.

Претпоставка је да ће потрошња прехранбених производа на домаћем тржишту стагнирати услед смањивања популације, већег уплива малопродајних ланаца са искључиво трговачким маркама, као и раста тражње за софистициранијим производима услед раста куповне моћи становништва. Једини начин да се обезбеди одрживо пословање сектора прехранбене индустрије у Републици Србији је већа оријентација према извозу.

Да би то било омогућено, неопходно је да се уложи додатан напор како би се домаћи производи нашли на полицама иностраних малопродајних ланаца. То подразумева подизање и одрживост квалитета и безбедности производа, усклађивање производа са укусом иностраних потрошача, значајне инвестиције у ниво технолошке обраде прехранбених производа, као и унапређење свих елемената извозног маркетинга. Овај Програм је дизајниран како би адресирао највећи део ових недостатака и како би поспешио извозну конкурентност и перформансе домаће прехранбене индустрије.

Текућа година представља посебан изазов за домаће компаније из сектора дрвне индустрије и сектора прехранбене индустрије. Појава пандемије COVID-19 узроковала је затварање граница и глобална потражња за робом се смањила, што је тешко погодило економије које су зависне од извоза. Чак и пре пандемије многи извозници су се суочавали са различитим потешкоћама приликом извоза производа. Према подацима Светске банке, трговина на глобалном нивоу има тенденцију већег пада у 2020. години него током последње глобалне финансијске кризе из 2008. године, делимично због

¹¹ www.trademap.org

поремећаја које је пандемија COVID-19 изазвала међународним транспортним токовим и ланцима вредности.

Очекује се да ће трговина, која је имала раст у 2017. години од 5%, а затим је у 2018. и 2019. години исказала нешто мањи процент раста, у 2020. години пројектовати нагли пад од око 13,4%, да би се у 2021. години вратила на ниво из 2017. године. Глобални извоз робе у априлу месецу пао је за 23,8% у односу на април прошле године, док је глобални увоз пао за 23,9%, настављајући тренд опадања из претходних месеци.

3 ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРОГРАМУ

Агенција се креирањем Програма определила да подржи унапређење извозних потенцијала домаћих привредних друштава, а у циљу повећања прихода од извоза селектованих сектора, повећања степена искоришћености њихових постојећих производних капацитета, унапређења њихове конкурентности, уравнотежења платног биланса Републике Србије и повећања пласмана домаћих производа на страним тржиштима.

Програм обухвата анализу потреба домаћих компанија, мапирање потенцијалних Корисника, спровођење дијагностике извозних способности и подршку Корисницима у циљаном подизању извозних потенцијала. Производни сектори који су предмет подршке Програма су:

- Сектор прехрамбене индустрије и
- Сектор дрвне индустрије (производња намештаја)

Реализација овог програма доприноси области индустријског и економског развоја и пружа могућности за даљи развој домаћих привредних друштава у новонасталим околностима. Програм спроводи Агенција која је један од носилаца активности промоције привредних потенцијала Републике Србије и унапређења угледа земље у међународној пословној заједници.

3.1 ПРАВНИ ОКВИР

Правни оквир за реализацију Програма чине: Закон о улагањима („Сл. гласник РС”, бр. 89/2015 и 95/2018); Закон о јавним агенцијама („Сл. гласник РС”, бр. 18/05 и 81/05 и испр. 47/18); Закон о контроли државне помоћи („Сл. гласник РС“, бр. 73/2019); Стратегија индустријске политике Републике Србије од 2021. до 2030. године („Сл. гласник РС”, бр. 35/2020); Стратегија за подршку развоја малих и средњих предузећа, предузетништва и конкурентности за период од 2015. до 2020. године („Сл. гласник РС”, бр. 35/2015-22); Годишњи програм рада Агенције за 2020. годину; Акциони план Агенције за период 2020-2021. године.

3.2 ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

3.2.1 Општи циљ

Циљ Програма је унапређење извозних потенцијала привредних друштава.

3.2.2 Специфични циљеви и очекивани резултати

Специфични циљеви:

- Подизање вредности домаће компоненте у извозним производима;
- Интеграција ланаца вредности;
- Подизање вредности и квалитета извозних производа;
- Подизање нивоа комплексности извозних производа;
- Повећање продаје српских производа на иностраним тржиштима;
- Препознавање српских производа као производа веће додате вредности.

3.2.3 Индикатори Програма

Током периода праћења ефеката Програма, односно 3 године по окончању програмских активности, пратиће се следећи индикатори:

- Број нових производа који се извозе на инострана тржишта;
- Број нових тржишта на које се пласирају производи;
- Број уговора које су Корисници склопили са иностраним купцима;
- Процент Корисника са растом пословних прихода изнад 20% у односу на годину пре имплементације Програма;
- Процент Корисника са растом извоза од најмање 20% у односу на годину пре имплементације Програма;
- Број Корисника са повећаним тржишним уделом на циљаном тржишту у односу на претходну годину.

3.3 ЛОГИЧКИ ОКВИР

Директне интервенције усмерене ка Корисницима обухватају стручну и финансијску подршку домаћим привредним друштвима, а чији је основ утврђен постојањем тржишних неусклађености.

А) Неусклађеност тржишних механизма Market/coordination Failures	Асиметрија информација која се огледа у недостатку знања о иностраним тржиштима, изворима финансирања, царинским процедурама, транспорту, извозној логистици и online продаји.
	Аверзија према ризику од нових улагања повезаних са испуњењем захтева извозних купаца.
	Недостатак искуства о пословној култури у вези са пласманом на циљана тржишта, нарочито по питању одговора на упите иностраних купаца и успостављање комерцијалних односа.
	Недостатак информација у вези са могућностима привредних друштава да испоштују договорене рокове, количине и ниво договореног квалитета.
	Недостатак међусобног повезивања у истој индустрији и недовољно дељење знања.
	Недовољна информисаност о важности специфичних

	стандарда квалитета и безбедности у секторима прехранбене и дрвне индустрије.
Б) Улазни подаци	Расположиво време и посвећеност запослених у Агенцији.
	Поседовање одговарајућих информација о потребама и шансама на страним тржиштима.
	Анализирање пословања домаћих компанија како би се утврдили потенцијални Корисници.
	Методологија дијагностике извозних способности.
	Усаглашавање у вези са потенцијалним мерама интервенције.
	Подршка домаћим компанијама од стране консултаната из циљаних индустрија и са напредним познавањем циљаних тржишта.
	Институционализовање сарадње са другим државним органима, организацијама и удружењима у вези са унапређењем могућности за извоз домаћих компанија на циљана тржишта (Управа Царина, Министарство финансија, ПКС, и сл.).
Заинтересованост домаћих привредних друштава да узму учешће у Програму.	
В) Програмске активности	Анализа података о домаћим компанијама из сектора прехранбене и дрвне индустрије, корисника претходних програма подршке које је Агенција спровела.
	Извештаји о одржаним консултативним састанцима са заинтересованим странама.
	Дијагностика извозних способности.
	Извештаји о спроведеној дијагностици извозних способности и усаглашавање мера интервенције.
	Подршка у виду суфинансирања активности дефинисаних Програмом.
	Верификација реализованих мера интервенције.
Г) Резултати	Број Корисника који су прошли кроз процес дијагностике извозних способности.
	Резултати дијагностике извозних способности.
	Број уговора склопљених са иностраним купцима.
	Број нових производа који се извозе на инострана тржишта.
	Број нових тржишта на које се пласирају српски производи.
	Број корисника са повећаним тржишним уделом на циљаном тржишту.
Д) Краткорочно – средњерочни резултати	Повећање продаје српских производа на иностраним тржиштима.
	Очување конкурентности домаћих компанија на циљаним тржиштима.

	Унапређење капацитета запослених у Агенцији за спровођење програма подршке намењених домаћим привредним друштвима.
Ђ) Дугорочни резултати	Повећање конкурентности српске економије.
	Креирање услова за раст и развој домаћих компанија.
	Раст директног извоза.
	Препознавање Републике Србије као земље извозника квалитетних производа.

3.4 АКТИВНОСТИ ПРЕДВИЂЕНЕ ПРОГРАМОМ

Програмом се суфинансира скуп повезаних активности Корисника које се односе на унапређење извозних потенцијала, а у складу са пријавом Корисника и резултатима дијагностике извозних способности. Суфинсирање одређених активности усмерених ка циљаном тржишту може бити условљено реализацијом активности које Корисник претходно спроводи. Активности за које Подносилац пријаве може да аплицира наведене су у оквиру тачке 4.2. овог Програма која се односи на намену бесповратних средстава

3.5 ТРАЈАЊЕ ЈАВНОГ ПОЗИВА

Јавни позив ће бити објављен **25. децембра 2020. године и трајаће 60 дана, односно до 23. фебруара 2021. године.**

3.6 РАСПОЛОЖИВА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

За реализацију овог програма опредељен је буџет у износу од **150.000.000,00 РСД**. Расположена средства се одобравају појединачно Корисницима, рефундацијом као суфинансирање у висини до одређеног процента износа оправданих трошкова пројектних активности без ПДВ.

Средства се додељују одабраном Кориснику у складу са чл. 95. - 97. Уредбе о правилима за доделу државне помоћи („Службени гласник РС, бр. 13/10, 100/11, 91/12, 37/13 и 97/13, 119/2014), као државна помоћ мале вредности (*de minimis* државна помоћ).

У складу са чланом 95. Уредбе о правилима за доделу државне помоћи, износ *de minimis* државне помоћи који се додељује Кориснику не сме прећи 23.000.000,00 динара у било ком периоду у току три узастопне фискалне године.

Сваки Подносилац пријаве пријаве може поднети једну пријаву, с тим што у оквиру једне пријаве мора да аплицира за више од једне активности које су дефинисане у тачки 4.2. Намена бесповратних средстава. Кориснику може бити одобрен максималан износ од **10.000.000,00 РСД** за све активности из Плана интервенција, а по његовом коначном одобрењу.

4 УСЛОВИ ПРОГРАМА

4.1 УСЛОВИ ЗА ПОДНОСИОЦЕ ПРИЈАВА

Право на учешће и коришћење бесповратних средстава има Подносилац пријаве који кумулативно испуњава следеће опште и посебне услове.

4.1.1 Општи услови:

1. да је Подносилац пријаве регистрован у АПР, закључно са 1. јануаром 2018. године;
2. да капитал Подносиоца пријаве није у јавној својини;
3. да је Подносилац пријаве измирио доспеле обавезе по основу пореза и доприноса;
4. да Подносилац пријаве није у тешкоћама у складу са правилима за доделу државне помоћи¹².

4.1.2 Посебни услови:

Технички капацитети:

1. да Подносилац пријаве поседује имплементиран систем квалитета ISO 9001;
2. да Подносилац пријаве поседује имплементиран систем квалитета НАССР, уколико послује у сектору прехранбене индустрије;

Пословни капацитети:

1. да је претежна делатност Подносиоца пријаве у сектору прехранбене индустрије¹³ или сектору дрвне индустрије (производња намештаја);
2. да се Подносилац пријаве претежно бави производњом финалних производа из горе наведених сектора, који су намењени за малопродају;

Кадровски капацитети:

1. да Подносилац пријаве има минимум 15 запослених лица у радном односу, на дан 25. децембар 2020. године, према евиденцији ЦРОСО;

Финансијски капацитети:

1. да је Подносилац пријаве у 2019. години остварио пословни приход од најмање 36.000.000,00 динара;

¹² Уредба о правилима за доделу државне помоћи („Службени гласник РС“, број 13/2010, 100/2011, 91/2012, 37/2013, 97/2013 и 119/2014)

¹³ Не обухвата примарну пољопривредну производњу, конзервисање свежег воћа, језграстог воћа или поврћа замрзавањем, сушењем, стављањем у уље или сирће, стављањем у конзерве, нити производњу очишћеног или нарезаног воћа

2. да вредност основних средстава Подносиоца пријаве, у билансу стања у 2019. години, није мања од 36.000.000,00 динара;
3. да против Подносиоца пријаве није покренут претходни стечајни поступак, стечајни поступак, поступак реорганизације или поступак ликвидације;
4. да је Подносилац пријаве у 2019. години остварио извоз од најмање 12.000.000 РСД.

4.2 НАМЕНА БЕСПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА

Бесповратна средства која се одобравају у складу са овим Програмом могу се доделити у вези са реализацијом пројектних активности усмерених ка циљаним тржиштима, односно мера интервенција које се односе на:

- **Консултантску подршку за активности извозног маркетинга**
 - Анализа тржишта и производног асортимана Корисника ради извоза на циљана тржишта;
 - Израда анализе пласмана производа, укључујући private label дистрибутивне канале;
 - Израда маркетинг плана и идентификација дистрибутивних канала на циљаном тржишту и успостављање контаката са дистрибутерима;
 - Израда плана брендирања производа према циљаном тржишту;
 - Маркетиншке активности на промоцији бренда или производа Корисника предвиђене планом маркетинга или планом брендирања;
 - Дизајн и редизајн производа, паковања и амбалаже ради прилагођавања регулаторним захтевима циљаног тржишта или анализи тржишта и маркетинг плану или плану брендирања.

Средства по овој активности се не могу користити за трошкове израде амбалаже или етикета и трошкове израде штампаног и другог промотивног материјала.

За ову активност могућа је рефундација до 60% од укупне вредности оправданих трошкова, а у максималном износу од **3.000.000,00 РСД**.

- **Излагање на међународним сајмовима и пословним сусретима**
 - Излагање на међународним сајмовима из области дрвне и прехранбене индустрије, на циљаном тржишту;

Средства по овој активности се могу користити за: закуп простора, израду штанда и пратеће услуге (струја, вода, интернет, обавезна уписнина) и трошкове транспорта узорака/експоната;

- Посета купцу или дистрибутеру у оквиру компанијске мисије;

Средства по овој активности се могу користити за: ангажовање консултантата за идентификацију потенцијалних купаца или дистрибутера на циљаном тржишту,

успостављање контакта са потенцијалним купцима или дистрибутерима, припрему Корисника за В2В сусрете са потенцијалним купцима или дистрибутерима у окиру компанијских мисија.

- Учешће на online сајмовима, вебинарима и догађајима из области дрвне и прехранбене индустрије;

Средства по овој активности се могу користити за трошкове партиципације за учешће на овим догађајима.

За ову активност могућа је рефундација до 50% од укупне вредности оправданих трошкова, а у максималном износу од **1.500.000,00 РСД**.

- **Улазак на циљано тржиште и унапређење позиције на истом**

- Трошкови атеста, хомологације, сертификације производа и производних процеса потребних за пласман производа на циљаном тржишту;

У случају сертификације производа и производних процеса средства по овој активности се могу користити само за трошкове прве сертификације;

- Трошкови улиставања производа у трговинске ланце на циљаном тржишту.

За ову активност могућа је рефундација до 50% од укупне вредности оправданих трошкова, а у максималном износу од **3.000.000,00 РСД**.

- **Консултантску подршку за унапређење извозних способности**

- Стицање знања у вези са продајом на иностраном тржишту/online продајом;
- Финансијско управљање;
- Калкулација цена производа и трошкова извоза;
- Стицање знања у вези са правним/царинским/пореским аспектима пословања на иностраном тржишту.

За ову активност могућа је рефундација до 50% од укупне вредности оправданих трошкова, а у максималном износу од **1.000.000,00 РСД**.

- **Унапређење производних способности**

- Развој новог производа према захтевима циљаних тржишта;
- Набавка специфичне опреме у циљу повећања извоза на циљана тржишта;

Средства за ову активност могу бити рефундирана само уколико су све остале активности из Плана интервенције спроведене и верификоване. Активност је условљена реализацијом осталих активности из Плана интервенције и извештајем консултанта о евентуалним потребама привредног друштва за набавком опреме ради омогућавања извоза на циљано тржиште. Опрема мора бити идентификована кроз

захтеве циљаног тржишта и у функцији унапређења извозних активности на циљаном тржишту.

За ову активност могућа је рефундација до 60% од укупне вредности оправданих трошкова, а у максималном износу од **4.000.000,00 РСД**.

Трошкови који не могу бити предмет суфинансирања по овом програму су:

- Трошкови гаранција, полиса осигурања, камате, курсне разлике;
- Царински и административни трошкови;
- Трошкови принудне наплате.

Агенција задржава право да коригује коначни процентуални удео суфинансирања за сваку активност, као и одобрени износ.

4.2.1 Смернице за ангажовање консултанта

У циљу спровођења подржаних активности и у складу са наменом Програма, Корисник је у обавези да уговоре о реализацији наведених активности закључује искључиво са лицима регистрованим за пружање наведених активности, која нису његова повезана лица, као и са лицима која нису повезана са његовим законским заступником, а у смислу Закона о привредним друштвима.

У вези са ангажовањем стручног пружаоца консултантских услуга предвиђене су следеће смернице, и то:

- Најмање 5 година искуства из предметне области;
- Претходне 3 године пружана је консултантска подршка за активности које су се односиле на циљана тржишта;
- Најмање 5 имплементираних пројеката у предметној области у претходне 3 године.

Корисник је у обавези да пре закључивања уговора са пружаоцем консултантских услуга, обавести Агенција о свом избору. Агенција задржава право да, у случају да изабрани консултант не одговара опису датим кроз наведене смернице, затражи да Корисник ангажује пружаоца консултантских услуга који ће одговорати претходно наведеном. У случају да Корисник закључи уговор са консултантом који не одговара опису датом кроз наведене смернице, Агенција задржава право да Кориснику не одобри исплату бесповратних средстава за овако пружене консултантске услуге

5 ПОСТУПАК СПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА

У складу са овим Програмом, Агенција расписује Јавни позив за учешће привредних друштава који садржи основне информације о Програму: услове за учешће у Програму, намену бесповратних средстава, буџет Програма, начин подношења пријаве, потребну документацију за конкурисање, као и остале релевантне информације.

Пријаве се подносе електронским путем на Порталу Агенције, у складу са Упутством за пријављивање, које представља саставни део овог Програма. Уз пријаву се прилаже и сва документација наведена у тачки 5.1.1. овог Програма. Саставни део Пријаве је и

Предлог плана интервенција који садржи назив и опис пројектних активности, називе пружалаца услуга и/или добављача, трошкове, као и временски план реализације предметних активности. Након спроведеног поступка провере и оцене поднетих пријава према критеријумима из тачке 5.2.2 овог Програма Агенција врши селекцију пријава и доноси Одлуку о избору учесника за учешће у поступку дијагностике извозних способности.

Поступак дијагностике извозних способности спроводи се у складу са Упутством за дијагностику, које је доступно на интернет страници Агенције. Уколико се дијагностиком утврди да су активности, планирано пословање и циљеви пословања Учесника у складу са циљевима Програма, врши се усклађивање Плана интервенција са Учесником, а у складу са закључцима из Извештаја о дијагностици извозних способности.

Уколико су у Плану интервенција, који је достављен од стране Учесника након усаглашавања, наведене пројектне активности и временски оквир њихове реализације у складу са резултатима спроведене дијагностике и усаглашавања, Агенција доноси Одлуку о одобравању мера интервенције на основу које се са Корисником закључује Уговор о додели бесповратних средстава којим се ближе уређују права и обавезе уговорних страна.

По реализацији свих пројектних активности, корисници подносе Захтев за исплату одобрених бесповратних средстава, уз који прилажу доказе о извршеној активности, који су наведени у оквиру тачке 5.3.1 овог Програма. На основу достављене документације корисника, Агенција утврђује да ли су активности из Плана интервенција реализоване, те на основу поступка верификације реализације Плана интервенција, а у складу са Упутством за верификацију, одобрава исплату бесповратних средстава.

Корисници којима су одобрена финансијска средства за набавку опреме која је у функцији повећања извоза на циљано тржиште, могу почети са реализацијом набавке предметне опреме, паралелно са спровођењем свих осталих одобрених пројектних активности, али средства за набавку наведене опреме неће бити рефундирана пре завршетка и верификације свих осталих одобрених пројектних активности.

Корисник је дужан да о реализацији и ефектима пројектних активности извештава Агенцију кроз полугодишње и годишње извештаје, у периоду од 3 године након завршетка пројектних активности. Сви извештаји се достављају на Обрасцима за извештавање који су прописани од стране Агенције.

Корисници су у обавези да сву документацију, прописану од стране Агенције, достављају преко Портала Агенције, за који сваки Корисник добија Упутство за прилагање документације, које је доступно на интернет страници Агенције, као и корисничко име и јединствену шифру.

Сви подаци о пословању који се се доставе у току периода пријављивања, дијагностике извозних способности, извештавања и саме реализације пројектних активности, сматраће се пословном тајном, што ће бити регулисано Уговором о поверљивости

информација који се потписује од стране директора Агенције и доставља Подносиоцу пријаве на закључивање по пријему Пријаве.

5.1 НАЧИН ПРИЈАВЉИВАЊА

Пријаве се подносе електронски, креирањем корисничког налога на линку <https://prijava.ras.gov.rs/> и верификацијом интернет адресе. Креирањем корисничког налога отвара се страница за унос података, као и за унос пратеће документације, а све у оквиру Обрасца 1- Пријава за учешће у Програму. Корисник налога након уноса података и комплетирања документације, потврђује да је пријава комплетна, чиме се пријава електронски запримљује. Сваки Подносилац пријаве добија обавештење о пријему пријаве, заводни број пријаве и Уговор о поверљивости информација. Линк за пријаву је доступан до краја Јавног позива, након чега више није могуће поднети пријаву.

Сваки Подносилац пријаве може поднети једну пријаву, с тим што је у обавези да аплицира за минимум две активности које су дефинисане као прихватљиве.

5.1.1. Обавезна документација

Сваки Подносилац пријаве је у обавези да уз поднету пријаву на Портал Агенције приложи и следећу документацију:

1. Образац 2 – Изјаву о испуњености услова Програма и додељеној државној помоћи *de minimis*, која је издата под пуном материјалном и кривичном одговорношћу;
2. Образац 3 – Предлог Плана интервенција;
3. Изјаву да Подносилац пријаве и његов законски заступник нису осуђивани за кривична дела против привреде;
4. Копију уверења надлежног органа пореске управе да је Подносилац пријаве измирио све доспеле обавезе по основу пореза и доприноса, не старије од месец дана од дана објављивања Јавног позива;
5. Копију сертификата система квалитета ISO 9001 издатог од стране сертификационог тела акредитованог од стране АТС;
6. Уговор о поверљивости информација потписан електронским потписом законског заступника Подносиоца пријаве.

Агенција може да, пре доношења одлуке о избору, у року од 30 дана од дана затварања Јавног позива, од Подносиоца пријаве затражи да достави копију потребних доказа о испуњености услова, а може и да затражи на увид оригинал или оверену копију свих или појединих доказа. Агенција задржава право да у року од 30 дана од дана затварања Јавног позива, од Подносиоца пријаве, затражи да достави додатну документацију, појашњења или састанак путем интернета како би са сигурношћу утврдила да исти испуњава све услове из Програма. Уколико Подносилац пријаве у назначеном року не достави тражене доказе или не одговори на достављена питања и појашњења, сматраће се да не испуњава услов за који су му затражени докази, одговор или појашњење на постављено питање.

Подносилац пријаве је дужан да без одлагања писмено обавести Агенцију уколико

наступе било какве околности које могу да утичу на испуњеност услова за учешће у Програму. Ова обавеза Подносиоца пријаве постоји докле год његова Пријава није одбијена, тј. све време трајања учешћа у Програму и евентуалног закључења уговора о додели бесповратних средстава. Уколико Агенција утврди да су новонастале околности такве, да њиховим наступањем Подносилац пријаве више не испуњава услове за учешће у Програму, задржава право да истог одбије доношењем посебне одлуке.

5.1.2 Додатна документација која није обавезна

Подносилац пријаве уз Пријаву може поднети и следећу документацију:

- Доказ о активном комерцијалном односу са иностраним купцем;
- Копије индустријски специфичних стандарда издатих од стране IAF MLA чланице за екстерне аудите, односно од одговарајуће институције¹⁴;
- Копије извозних дозвола;
- Претходно израђене анализе циљаног тржишта, анализе пласмана производа, маркетинг планове и сл.;
- Као и другу документацију која може имати утицаја на вредновање пријаве.

5.2 КРИТЕРИЈУМИ, ОЦЕНА И СЕЛЕКЦИЈА ПРИЈАВА

5.2.1 Провера формалне исправности поднетих пријава

Поднета пријава мора бити благовремена, потпуна и допуштена. Потпуна пријава је пријава која је благовремена и за коју је утврђено да је достављена сва потребна документација на начин предвиђен Јавним позивом и овим упутством. Допуштена пријава је пријава која је благовремена, која је потпуна и за коју је утврђено да испуњава све услове предвиђене Јавним позивом и Програмом.

Оцена формално исправних пријава вршиће се према критеријумима који су детаљно описани у оквиру тачке 5.2.2. Агенција врши проверу формалне исправности поднетих пријава у року од 45 дана од дана затварања Јавног позива.

5.2.2 Критеријуми за оцењивање допуштених пријава

Агенција разматра формално исправне пријаве и оцењује их према следећим критеријумима:

1. Просечан број запослених у привредном друштву¹⁵ у 2019. години;

¹⁴ Од адекватног сертификационог тела које је акредитовано од стране АТС или од стране IAF MLA чланице за екстерне аудите или од одговарајуће институције за индустријски специфичне стандарде

¹⁵ Статистички извештај, позиција 9005, назив: „Просечан број запослених“

2. Раст вредности основних средстава¹⁶ у претходне две године – Као показатељ користиће се раст вредности из 2019. године у односу на 2018. годину;
3. Раст масе плата¹⁷ у претходне две године – Као показатељ користиће се раст вредности из 2019. године у односу на 2018. годину;
4. Раст пословних прихода у претходне две године – Као показатељ користиће се раст прихода 2019. године у односу на 2018. годину;
5. Раст оствареног извоза¹⁸ у претходне две године – Као показатељ користиће се раст извоза из 2019. године у односу на 2018. годину;
6. Висина просечне плате у привредном друштву¹⁹ у 2019. години;
7. Привредно друштво је носилац индустријских специфичних стандарда, сертификата и извозних дозвола неопходних за пословање на циљаном тржишту (FSC, ХАЛАЛ, КОШЕР, Gost R...);
8. Ниво конкурентности производа/групе производа који се пласира/ју на циљано тржиште;
9. Број држава у које је привредно друштво извозило у 2019. години.

Подносиоци пријава који испуњавају формалне услове и чије пројектне активности одговарају циљевима Програма, биће ранжирани према критеријумима и методологији бодовања представљеној у овом поглављу. Збир бодова по свим критеријумима ће бити узет као основа за рангирање Учесника, тако да ће највише 15 Подносилаца пријаве са највећим збиром бодова добити прилику да постану Учесници.

Формално исправне пријаве биће ранжирани у складу са следећом матрицом:

	Критеријум	Максималан број бодова
1	Просечан број запослених у привредном друштву у 2019. години	10
2	Раст вредности основних средстава у претходне две године	10
3	Раст масе плата у претходне две године	10
4	Раст пословних прихода у претходне две године	10

¹⁶ Биланс стања, позиција 0010, назив: „Некретнине, постројења и опрема“

¹⁷ Биланс успеха, позиција 1025, назив: „Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи“

¹⁸ Биланс успеха, збир позиција 1004 „Приходи од продаје робе матичним и зависним правним лицима на иностраном тржишту“, 1006 „Приходи од продаје робе осталим повезаним правним лицима на иностраном тржишту“, 1008 „Приходи од продаје робе на иностраном тржишту“, 1011 „Приходи од продаје производа и услуга матичним и зависним правним лицима на иностраном тржишту“, 1013 „Приходи од продаје производа и услуга остали повезаним правним лицима на иностраном тржишту“ и 1015 „Приходи од продаје готових производа и услуга на иностраном тржишту“

¹⁹ Количник масе плата 2019/просечан број запослених 2019

5	Раст оствареног извоза у претходне две године	10
6	Просечна плата у 2019. години	10
7	Носилац индустријских специфичних стандарда, сертификата и извозних дозвола неопходних за пословање на циљаном тржишту	10
8	Ниво конкурентности производа/групе производа који се пласира/ју на циљано тржиште	20
9	Број држава у које је привредно друштво извозило у 2019. години	10
	Максимално бодова	100

Током процеса рангирања, за исти број бодова предност ће имати Подносиоци пријава са вишим нивоом конкурентности производа/групе производа који се пласира/ју на циљано тржиште.

5.2.2.1. Просечан број запослених у привредном друштву у 2019. години

Максималан број бодова оствариће привредно друштво са највећим бројем запослених у 2019. години. Остале пријаве ће бити рангиране према следећој методологији:

$$\text{Коефицијент за 5.2.2.1.} = \frac{\text{Просечан број запослених}}{\text{Број запослених из статистичког извештаја са највећим бројем запослених}}$$

Вредност коефицијента	Позиција у рангирању према вредности коефицијента	Удео у максималном броју бодова по критеријуму
0,91-1	Првих 10%	0,9
0,81-0,9	11-19%	0,8
0,71-0,8	20-29%	0,7
0,61-0,7	30-39%	0,6
0,51-0,6	40-49%	0,5
0,41-0,5	50-59%	0,4
0,31-0,4	60-69%	0,3
0,21-0,3	70-79%	0,2
0,11-0,2	80-89%	0,1
0-0,1	90-100%	0

5.2.2.2. Раст вредности основних средстава у претходне две године

Максималан број бодова оствариће привредно друштво са највећим процентом увећања вредности основних средстава у билансу стања за 2019. годину у односу на

биланс стања из 2018. године. Остале пријаве ће бити рангиране према следећој методологији:

$$\text{Коефицијент за 5.2.2.2.} = \frac{\text{Процентуални раст вредности основних средстава}}{\text{Процентуални раст вредности основних средстава из пријаве са највећим растом вредности основних средстава}}$$

Вредност коефицијента	Позиција у рангирању према вредности коефицијента	Удео у максималном броју бодова по критеријуму
0,91-1	Првих 10%	0,9
0,81-0,9	11-19%	0,8
0,71-0,8	20-29%	0,7
0,61-0,7	30-39%	0,6
0,51-0,6	40-49%	0,5
0,41-0,5	50-59%	0,4
0,31-0,4	60-69%	0,3
0,21-0,3	70-79%	0,2
0,11-0,2	80-89%	0,1
0-0,1	90-100%	0

5.2.2.3. Раст масе плата у претходне две године

Максималан број бодова оствариће привредно друштво са највећим процентом увећања масе плата у билансу успеха за 2019. годину у односу на биланс успеха из 2018. године. Остале пријаве ће бити рангиране према следећој методологији:

$$\text{Коефицијент за 5.2.2.3.} = \frac{\text{Процентуални раст масе плата}}{\text{Процентуални раст масе плата из пријаве са највећим растом масе плата}}$$

Вредност коефицијента	Позиција у рангирању према вредности коефицијента	Удео у максималном броју бодова по критеријуму
0,91-1	Првих 10%	0,9
0,81-0,9	11-19%	0,8
0,71-0,8	20-29%	0,7
0,61-0,7	30-39%	0,6
0,51-0,6	40-49%	0,5
0,41-0,5	50-59%	0,4

0,31-0,4	60-69%	0,3
0,21-0,3	70-79%	0,2
0,11-0,2	80-89%	0,1
0-0,1	90-100%	0

5.2.2.4. Раст пословних прихода у претходне две године

Максималан број бодова оствариће привредно друштво са највећим процентом увећања пословних прихода у билансу успеха за 2019. годину у односу на биланс успеха из 2018. године. Остале пријаве ће бити рангиране према следећој методологији:

$$\text{Коефицијент за 5.2.2.4.} = \frac{\text{Процентуални раст пословних прихода}}{\text{Процентуални раст пословних прихода из пријаве са највећим растом пословних прихода}}$$

Вредност коефицијента	Позиција у рангирању према вредности коефицијента	Удео у максималном броју бодова по критеријуму
0,91-1	Првих 10%	0,9
0,81-0,9	11-19%	0,8
0,71-0,8	20-29%	0,7
0,61-0,7	30-39%	0,6
0,51-0,6	40-49%	0,5
0,41-0,5	50-59%	0,4
0,31-0,4	60-69%	0,3
0,21-0,3	70-79%	0,2
0,11-0,2	80-89%	0,1
0-0,1	90-100%	0

5.2.2.5. Раст извоза у претходне две године

Максималан број бодова оствариће привредно друштво са највећим процентом увећања извозних пласмана у билансу успеха за 2019. годину у односу на биланс успеха из 2018. године. Остале пријаве ће бити рангиране према следећој методологији:

$$\text{Коефицијент за 5.2.2.5.} = \frac{\text{Процентуални раст извоза}}{\text{Процентуални раст извоза из пријаве са највећим растом извоза}}$$

Вредност коэффицијента	Позиција у рангирању према вредности коэффицијента	Удео у максималном броју бодова по критеријуму
0,91-1	Првих 10%	0,9
0,81-0,9	11-19%	0,8
0,71-0,8	20-29%	0,7
0,61-0,7	30-39%	0,6
0,51-0,6	40-49%	0,5
0,41-0,5	50-59%	0,4
0,31-0,4	60-69%	0,3
0,21-0,3	70-79%	0,2
0,11-0,2	80-89%	0,1
0-0,1	90-100%	0

5.2.2.6. Просечна плата у 2019. години

Максималан број бодова оствариће привредно друштво са највећим просечним трошком зараде по запосленом у билансу успеха за 2019. годину. Остале пријаве ће бити рангиране према следећој методологији:

$$\text{Коефицијент за 5.2.2.6.} = \frac{\text{Просечан трошак зараде у 2019. години}}{\text{Просечан трошак зараде из пријаве са највећим просечним трошком зараде}}$$

Вредност коэффицијента	Позиција у рангирању према вредности коэффицијента	Удео у максималном броју бодова по критеријуму
0,91-1	Првих 10%	0,9
0,81-0,9	11-19%	0,8
0,71-0,8	20-29%	0,7
0,61-0,7	30-39%	0,6
0,51-0,6	40-49%	0,5
0,41-0,5	50-59%	0,4
0,31-0,4	60-69%	0,3
0,21-0,3	70-79%	0,2
0,11-0,2	80-89%	0,1
0-0,1	90-100%	0

5.2.2.7. Носилац индустријских специфичних стандарда, сертификата и извозних дозвола неопходних за пословање на циљаном тржишту (FSC, ХАЛАЈ, КОШЕР, Gost R,...)

Привредно друштво које има доказ о поседовању специфичних стандарда и издатим сертификатима неопходних за пласман производа/групе производа на циљано тржиште може да оствари 5 бодова по овом критеријуму.

Привредно друштво које има доказ о поседовању извозних дозвола неопходних за пласман производа/групе производа на циљано тржиште може да оствари 5 бодова по овом критеријуму.

5.2.2.8 Ниво конкурентности производа/групе производа који се пласира/ју на циљано тржиште

Максималан број бодова оствариће привредна друштва чији производ/група производа остварује RCA параметар²⁰ већи или једнак од 1,5.

Вредност RCA параметра	Број бодова
$\geq 1,5$	20
$1 \leq RCA < 1,5$	10
< 1	0

5.2.2.9 Број држава у које је привредно друштво извозило у 2019. години

Максималан број бодова оствариће привредно друштво које је извозило у највећи број држава у 2019. години. Остале пријаве ће бити рангиране према следећој методологији:

$$\text{Коефицијент за 5.2.2.9.} = \frac{\text{Број држава у које је привредно друштво извозило у 2019. години}}{\text{Број држава из пријаве са највећим бројем држава у које се извозило}}$$

²⁰ RCA- параметар компаративне предности који представља меру конкурентности у међународној трговини било које земље по било ком извозном производу на било ком тржишту. За производе/групе производа са $RCA \geq 1$ детектована је компаративна предност земље, што значи да је за њих удео извоза у односу на свет израженији од удела укупног извоза земље у свету. Апликација РСЈП за конкурентност РС у појединим производима и перформансама на појединим тржиштима.

Вредност коефицијента	Позиција у рангирању према вредности коефицијента	Удео у максималном броју бодова по критеријуму
0,91-1	Првих 10%	0,9
0,81-0,9	11-19%	0,8
0,71-0,8	20-29%	0,7
0,61-0,7	30-39%	0,6
0,51-0,6	40-49%	0,5
0,41-0,5	50-59%	0,4
0,31-0,4	60-69%	0,3
0,21-0,3	70-79%	0,2
0,11-0,2	80-89%	0,1
0-0,1	90-100%	0

5.2.3 Селекција пријава

На основу примене критеријума и бодова за оцену допуштених пријава, утврђује се ранг листа Подносилаца пријава, а за највише 15 се доноси одлука о избору Учесника. Агенција задржава право да повећа број Учесника за које би била донета одлука о избору Учесника, и то у случају додатне расположивости средстава за финансирање овог програма или у случају да се не доделе сва расположива средства.

5.2.4 Дијагностика извозних способности

Дијагностика извозних способности је процес евалуације Учесника, чија је методологија детаљно дефинисана упутством Агенције којим се уређује поступак дијагностике извозних способности, а које је доступно на интернет страници Агенције. Поступак дијагностике извозних способности врши се кроз обављање разговора са Учесником.

5.2.4.1 Извештај о дијагностици извозних способности

Након спроведеног поступка дијагностике, сачињава се Извештај о дијагностици извозних способности, који идентификује области пословања потенцијалног Корисника које је потребно унапредити како би се омогућило унапређење извозних способности, а садржи број додељених бодова за сваку област, укупан број бодова, којим областима пословања је потребно унапређење, као и појашњење начина на који је то утврђено. Приликом израде Извештаја узимају се у обзир и подаци из Пријаве и додатне документације која је достављена уз Пријаву.

5.2.4.2 Представљање Извештаја о дијагностици извозних способности

Извештај о дијагностици извозних способности представља се Учеснику на састанку усаглашавања и тада се Учеснику обезбеђују смернице за усклађивање предлога Плана интервенција који је достављен Агенцији, и то:

- а) да су активности обухваћене Планом интервенција оправдане у смислу спроведеног поступка дијагностике;
- в) да су активности обухваћене Планом интервенција усклађене са активностима које су предвиђене Програмом.

Учесник је у обавези да усклађени План интервенција достави најкасније 15 дана од састанка усаглашавања.

5.2.5 Закључивање уговора о додели бесповратних средстава и средство обезбеђења

На основу Одлуке о одобравању мера интервенције, закључује се Уговор о додели бесповратних средстава, а којим се прецизирају сва права и обавезе за реализацију Програма, намена средстава по наведеним програмским активностима, начин и рок извршавања обавеза, извештавање о реализованим активностима, као и финансијске обавезе уговорних страна, све у вези са активностима предвиђених Програмом.

Средство финансијског обезбеђења Корисник подноси приликом потписивања уговора, и то: потписана и оверена бланко меница, заједно са потписаним меничним овлашћењем. Корисник сноси трошкове издавања оваквог средстава обезбеђења.

5.3 НАЧИН ИСПЛАТЕ

Агенција суфинансира активности Корисника кроз рефундацију трошкова до одређеног процента, а који представљају прихватљиве трошкове у смислу овог Програма. Оправдани трошкови у односу на које се додељују бесповратна средства не обухватају обрачунати ПДВ.

Рефундација трошкова се врши након комплетне реализације активности која је обухваћена Планом интервенција прихваћеног од стране Агенције, уз достављање документације која је наведена у тачки 5.3.1 овог Програма, а након што Агенција верификује да су активности завршене.

5.3.1 Доказивање завршених активности

За доказивање завршених активности на Портал Агенције се подноси следећа документација:

- **Извештај о реализованим активностима, на обрасцу који прописује Агенција;**
- **Захтев за исплату одобрених бесповратних средстава, на обрасцу који прописује Агенција;**
- **Копије фактуре свих испоручилаца, уговори и друга документација од значаја за реализацију активности и правдање трошкова;**
- **Копије извештаја које су припремили консултант ангажовани од стране Корисника ради спровођења Плана интервенције;**

- **Изводи рачуна** са којег су трошкови плаћени у целости – са означеном исплатом. Сви рачуни морају бити плаћени са рачуна Корисника;
- **Остала доказна документација** (фотографије, картица основних средстава, извештај консултанта и сл.), а која се прецизира уговором, у зависности од реализованих активности.

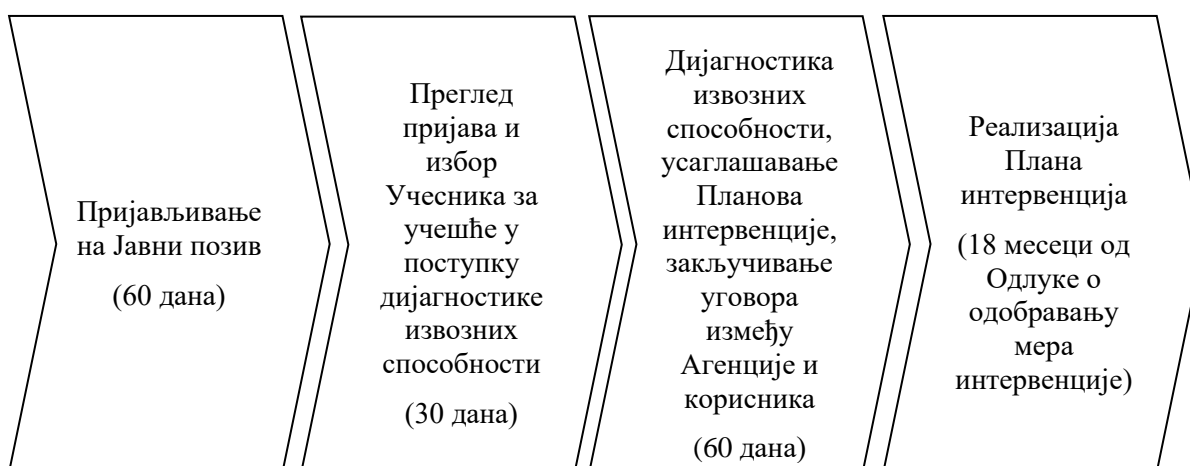
Агенција признаје само оправдане трошкове активности који су настали након доношења Одлуке о одобравању мера интервенције и за које је достављена одговарајућа документација (понуда, предуговор, фактуре, уговори, извештај о реализованим активностима и сл.).

Праћење реализације активности из Плана интервенција спроводи се уз примену периодичних контрола од стране Агенције, како кроз састанке организоване путем интернета, тако и кроз извештавања од стране Корисника.

Утврђивање реализације активности из Плана интервенција, а пре исплате одобрених бесповратних средстава, Агенција ће спроводити кроз поступак верификације који обухвата теренску посету Корисника, односно кроз поступак верификације реализације Плана интервенција путем интернета, уколико уколико теренски обилазак Корисника не буде могућ, све у складу са упутством којим се уређује поступак верификације реализације Плана интервенција. Поступак верификације се спроводи како би се утврдило да ли су активности у потпуности реализоване. На основу валидације документације и верификације Плана интервенција, Агенције припрема предлог за исплату средстава, који одобрава директор Агенције.

5.4 ВРЕМЕНСКИ ОКВИР ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА

Активности обухваћене Планом интервенција, за сваког Корисника, могу трајати до 18 месеци од дана доношења Одлуке о одобравању мера интервенције.

5.5 ОБАВЕЗЕ УЧЕСНИКА И КОРИСНИКА ПРЕМА АГЕНЦИЈИ

Корисници су у обавези да у току реализације програмских активности активно сарађују са Агенцијом и доприносе успешној реализацији Програма. Корисници ће се уговорно обавезати да материјалну имовину која је предмет пројектних активности неће отуђити најмање 3 године по закључењу Уговора о додели бесповратних средстава са Агенцијом.

Учесници, као и Корисници су у обавези да све тражене обрасце (предлог Плана интервенција, извештаје о реализацији Плана интервенција, као и остале тражене извештаје и документа) попуњавају уредно и достављају у року који је предвиђен за то, а о ком се обавештавају након добијања Одлуке о избору.

За све активности за које је одобрена финансијска подршка, неопходно је потпуно и редовно извештавање како би се потврдила намена утрошених средстава по основу државне помоћи.

Корисник има обавезу да кроз полугодишње извештаје **редовно извештава** Агенцију о токовима својих активности и резултатима пословања. Након завршетка активности Корисник има обавезу да редовно извештава Агенцију о својим унапређењима пословања и резултатима комерцијалних активности, 3 године након реализације свих активности.

Корисник сагласан је да на сваких 6 месеци, на прописаном обрасцу, извештава Агенцију о:

- Броју нових производа које извози на инострана тржишта;
- Броју нових тржишта на које пласира своје производе;
- Новим дистрибутивним каналима;
- Повећању продаје производа као резултат маркетиншких активности;
- Броју уговора које је склопио са иностраним купцима;
- Расту извоза;
- Расту пословних прихода;
- Промени броја запослених у извештајном периоду.

Сваки Корисник има могућност да своје пословање представи у оквиру Базе добављача агенције. У том случају, подаци Корисника се уносе у **Базу добављача Агенције, а Корисник је у обавези** да редовно извештава о оствареним контактима путем Базе.

Корисник је у обавези да **активно партиципира на промотивним активностима** и пословним сусретима организованим од стране Агенције, да доставља податке неопходне за израду промотивних материјала за промотивне активности и пословне сусрете.

Све горе наведене обавезе детаљно се уређују уговором између Агенције и Корисника. Агенција задржава право да, уколико је потребно, затражи додатну документацију у

сврху доказивања реализације подржане активности и до 3 године након реализације пројектних активности.

Агенција, по извршеној анализи извештаја и документације, задржава право да Кориснику који поднесе непотпун извештај или на било који други начин не испуни уговорне обавезе, не исплати средства предвиђена уговором.

5.6 РЕАЛИЗАЦИЈА УГОВОРА

У случају да Корисник као уговорна страна не испуњава уговорне обавезе које су у вези са реализацијом Плана интервенција, као што су достављање извештаја, или ако је испуњење било које уговорне обавезе која омогућује увид у реализацију Плана интервенција угрожено, Агенција ће доставити упозорење Кориснику и оставити рок за отклањање неусаглашености у реализацији посматраних активности. У случају да наведене неусаглашености у остављеном року не буду отклоњене, Агенција може да раскине уговор и да одустане од свог даљег учешћа у подршци унапређења извозних способности Корисника. У овом случају Агенција од Корисника потражује сва средства које је добио на име реализације овог програма.

Корисник је у обавези да реализује обавезне циљеве који су обухваћени Планом интервенција. У случају да Корисник не реализује поменуте циљеве, Агенција ће доставити упозорење Кориснику и оставити одговарајући рок за отклањање неусаглашености у реализацији посматраних активности. У случају да наведене неусаглашености нису отклоњене у предвиђеном року, Уговор ће бити раскинут од стране Агенције.

Агенција задржава право да затражи додатну документацију у сврху доказивања оправданости утрошених средстава и до три године по реализацији активности обухваћених Планом интервенција. У складу са обрадом примљених извештаја Агенција задржава право да обустави исплату оном Кориснику који је доставио некомплетан извештај или на било који други начин не испуни уговорне обавезе које су у вези са средствима додељеним Уговором.

Уколико се у току реализације уговора утврди да подаци, информације и/или документација Корисника која је достављена током учествовања у Програму није истинита, важећа или тачна, Агенција има право да раскине уговор, као и да затражи повраћај додељених средстава.

5.7 ОДУСТАЈАЊЕ

Уколико Учесник одустане од даљег учешћа у Програму, у обавези је да о свом одустанку одмах, без одлагања, писаним путем, обавести Агенцију.

У случају да Корисник одустане од даљег учешћа у Програму након доношења Одлуке о одобравању мера интервенције, у обавези је да о евентуалном одустанку, писаним путем обавести Агенцију, најкасније у року од 8 дана од настанка разлога због којег одустаје.

6 ПРЕГЛЕД ДОКУМЕНАТА КОЈИ ЧИНЕ САСТАВНИ ДЕО ОВОГ ПРОГРАМА

Саставни део овог Програма са упутством са за спровођење, чине и следећа документа и обрасци:

1. Образац 1 – Пријава за учешће у Програму, који је креиран у оквиру Портала Агенције;
2. Образац 2 – Изјава о испуњености услова Програма и додељеној државној помоћи *de minimis*;
3. Образац 3 – Предлог Плана интервенција;
4. Упутство за пријављивање;
5. Упутство за прилагање документације;
6. Уговор о поверљивости информација.

Датум: 24. децембар 2020. године
Број: 1-01-110-86/2020

Развојна агенција Србије

Радош Газдић, в.д. директора